

J. Chr. Jensen: Det er ikke min Mening at rejse en stor Boligdebat nu til Trods for, at Tiden og Forholdene godt kunde friste til det. Naar jeg ikke gør det, er Grunden væsentlig den, at Afslutningen af Boligkommissionens Virksomhed udskydes i 3 Maaneder, fra Oktober til Nytaar, netop med det for Øje, at den kan fremkomme med et Forslag til en endelig Ordning af hele vort Boligbyggeri; dette er i højeste Grad paa-krævet. Det er ikke med Begejstring, jeg anbefaler Forslaget om, at Boligkommissionens Levetid skal forlænges — ikke fordi jeg ikke ønsker en Boligkommission i Fremtiden eller i hvert Fald en Erstatning for den, men fordi denne Forlængelse betyder en Udskydelse paa 3 Maaneder af den endelige Debat og de sandsynligvis derefter følgende Love om hele Boligspørgsmaalet.

Vi staar altsaa overfor en midlertidig Fornylelse af de enkelte Boliglove, som de ærede Ordførere nys har talt om. Men jeg kunde dog ønske allerede nu at gøre nogle enkelte Bemærkninger. Boligmangelen skal nemlig afhjælpes paa en eller anden Maade, og det er ganske afgjort, at Staten, hvad den for øvrigt ogsaa ved tidligere Love har erkendt, har en betydelig Pligt til at medvirke dertil, saa vist som Kommunerne næsten er overbebyrdede af Opgaven og staar foran et Enten—Eller: enten maa de lade de boligløse indkvartere paa Steder, som vil betyde yderligere Ulykke for dem, eller ogsaa maa der skaffes Penge til Boligbyggeri, og det kan en stor Del af Kommunerne ikke uden Statens Hjælp. Men vi staar ogsaa overfor en anden Katastrophe. Lige saa vist som der i de sidste Par Aar har været alt for meget Boligbyggeri i Gang — det skal jeg gøre en Bemærkning om senere —, lige saa vist er dette Arbejde nu ved at ebbe ud, saaledes at der allerede nu spores en meget betydelig Arbejdsløshed i Byggefagene. Hvis der ikke nu i Vinter kommer fornyet Byggeri i Gang, vil det betyde, at disse store Fag faar en Arbejdsløshed, som vi ikke har haft siden Aarene 1908—11; den kostede den Gang Samfundet uhyre Lidelser og mange Penge, og tillige maatte baade Staten og Kommunerne udrede meget betydelige Beløb.

Jeg tror ikke, at de her foreliggende Boliglove er tilstrækkelige til Formaalet, nemlig at faa Byggeriet i Gang. Selv om Staten nu forhøjer sit Tilskud, hvad jeg erkender er nødvendigt, til 20 pCt.; saa betinges dette jo af, at den paagældende Kommune ogsaa yder 20 pCt., forsaavidt det er en Byggeförening eller private Folk, der bygger, og hvis det er Kommunen, kan den heller ikke faa mere end de 20 pCt. af Staten.

Altsaa Kommunen skal fremskaffe et meget betydeligt Beløb for hver Lejlighed, der tilvejsendes; hvis den ikke kan det, kommer der intet Byggeri i Gang. Jeg vil gerne illustrere Forholdet med et bestemt Eksempel, som tydelig viser, hvor store Kapitaler Kommunen skal fremskaffe. Et Byggeföretagende, som den Forening, jeg har den Ære at være Formand for, i disse Dage har i Gang, koster 3 Mill. Kr. foruden Prioriteringsomkostninger. Paa dette Bygningskompleks kan vi allerhøjest laane 1 300 000 Kr. i 1ste Prioritet og 200 000 Kr. i 2den Prioritet, altsaa i alt 1½ Mill. Kr. Men paa disse 1½ Mill. Kr. er der i Øjeblikket et Kurstab paa mindst 20 pCt., endog 20 pCt. foruden Indskuddene, saa at der altsaa skal trækkes 300 000 Kr. fra de 1½ Million. Det giver 1 200 000 Kr.; der kommer altsaa til at mangle 1 800 000 Kr. Staten og Kommunen yder nu et Tilskud af 40 pCt. af de 3 Mill. Kr.; det vil sige 1 200 000 Kr., og lad os sige, at Medlemmernes Indskud andrager 200 000 Kr., men saa mangler der endnu 400 000 Kr.; og dem skal Kommunen skaffe, hvis Foretagendet overhovedet skal i Gang. Ingen private kan nemlig skaffe dem og Byggeföreninger heller ikke. Foruden disse sidste 400 000 Kr. skal Kommunen i Henhold til Lovens udbetale de 20 pCt. konstant, altsaa 600 000 Kr., saaledes at Kommunen i alt skal skaffe 1 Mill. Kr. til dette Byggeföretagende, som vil give ca. 200 Lejligheder.

At Kommunerne skal kunne overkomme saadanne Bekostninger, stiller jeg mig meget skeptisk overfor i disse pengeknappe Tider, hvor Bankerne ikke ser med alt for megen Lyst paa Byggeriet. Der er naturligvis andre Ting, de skal bruge deres Penge til, men Boligbyggeriet er nu noget af det vigtigste i Øjeblikket og vil vedblive at være det i lange Tider. Det at skaffe Menneskene Tag over Hovedet er en saa stor social Opgave, at en hel Del af det, Staten og Bankerne i Øjeblikket bruger Penge til, maa vige for dette Formaal. Derfor mener jeg ligesom Ordføreren for det konservative Folkeparti (Eigil Jørgensen), at de 10 Mill. Kr., der stilles til Raadighed for Kommunerne og Byggeföreningerne gennem Kommunerne, er utilstrækkelige, og at det ikke vilde være ubilligt, at Beløbet forhøjedes foreløbig til 50 Mill. Kr. Der er maaske et æret Medlem, som mener, at det er en stor Mundfuld; men naar man ved, hvad der tiltrænges af Boliger og Arbejde i den kommende Tid, og hvad der kan skaffes for disse 50 Mill. Kr., vil alle erkende, at dette Forlangende ikke er for stort. Kom-